

*„A szeretóm fiús, görög leány,
Lányos, török fiú, ki egykor élt,
Ahol tajtékot Aagis öble hány.*

*És Athenben született auzgewélt,
De most közöttünk jár, bár ő egy antik,
Kíhez ma lelke esdve így beszélt...”*

Csengery Kristóf

MEGTALÁLJA-E MAJD?

Pazarolhatom, mérhetem, haladtát
sürgethetem vagy épp fékezhetem:
megfognom képtelenség. Itt haladt át:
most aztán elkapom! – nincs semmi sem

kezem között. Vagyok szűkében és
bővében – mikor hogy. Rugalmasan
simul rám, mint a gondolat. Ha rés
támadna rajta, megnézném, mi van

a résen túl. Kibújnék – félve persze
következménytől: lesz-e visszaút?
A titkos ország-elhagyó, ha mersze

fogytán, s fáradt fiúként hazafut,
megtalálja-e majd, mint azelőtt,
szülei házát, az ismert időt?

SÁRGA BIZTATÁS

Én néha azt hiszem, nem is vagyok.
De hát kell hogy legyek: jönnek a számlák.
Telefon, villany, víz – nem túl nagyok
az összegek, ám mégis megtalálják

az embert. Borítékban sárga csekk,
rajta név, lakcím, négy- vagy ötjegyű szám,
megnyugtató. El nem felejtetek,
gondolnak rám. A hatóság, az hű ám!

Kurz und gut, létezem. Bár köztudott:
nálunk a hivatal holtakat is
tájékoztat, megkérdez, beidéz és

felszólít. Mégsem lehetek nyugodt?
A sok szép, sárga biztatás – hamis?
Most akkor vagyok vagy nem? Furcsa érzés.

Horváth Andor

OEDIPUS, A JÖVŐ EMBERE

(1) „*Talányfejtéshez nálad jobban ért-e más?*” (440.) – kérdezi ingerülten és gúnyosan Tiresias.¹ Kreon kezdeményezte, hogy küldjenek érte, hiszen „*Phoebus titkaiba lát*” (284.). Jön is, de nem akar beszélni („*Eressz haza! Könnyebben fogod hordani / Sorsod, s én is enyémet, hogyha szótfogadsz*”) (320–321.). Oedipus előbb kérleli, majd fenyegeti. Vitatkoznak, sőt veszekszenek. Tiresias most már kemény szavakat használ: részben, de csak részben feltárja az igazságot („*e föld szennye, akit átkoztál, te vagy*”, „*átka vagy a tieidnek*”) (353., 415–416.). A homály nem csökken, hanem növekszik, de immár van egy gyanúsított – maga a király, aki e szavak hallatán haragra gerjed. Oedipus újabb talány előtt áll, s Tiresias úgy is viselkedik vele, mint aki egy talány megfejtésére szólítja fel („*mert ki jól látott, vakon, / S ki gazdag volt, holdulva tapogatja majd / Botjával útját ismeretlen földeken*”) (454–456.). Sorsuk – jósolja ezúttal szerfölött ködösen Tiresias – rövidesen hasonlatossá válik.²

Tiresias ismeri az igazságot, de nem mondja el. Miért? Erről is sejtelmesen beszél: „*Nem sorsod az, hogy általam bukj. Ép elég / ehhez Apollo. Néki lesz majd gondja rá*” (476–477.). Túl egyszerű, túlon túl közönséges lenne, ha ő máris előadná az egykor történeteket: *ki kell deríteni*, mi történt, mert így határozott az isten. Nem pusztán az igazságról van szó, hanem arról is, miként kell megkínlódni érte. „*Jön, ami jön, ha hallgatásba rejtem is*” (341.) – mondja a jós önérzetesen és fenyegetően, mint aki szinte látja azt a *jövetelt*, amelyet sietség nélkül ki kell *várni*, lépésről lépésre átélni, minden feszültségével, bizonytalanságával, szorongásával együtt.

¹ Az idézetek forrása: OEDIPUS KIRÁLY ÉS OEDIPUS KOLONOSBAN (fordította Babits Mihály), ANTIGONÉ (fordította Trencsényi-Waldapfel Imre). Lásd Sophoklés DRÁMÁI. Magyar Helikon, 1970.

² A találás kérdés – írja Tzvetan Todorov – gyakran meghatározáshoz hasonlít, mivel mindkettőnek egy szó és egy mondat szinonim viszonya az alapja. Mind a Szfinx talánya, mind Tiresias idézett mondata ilyen találás kérdés. Lásd Tzvetan Todorov: LA DEVINETTE. In: LES GENRES DU DISCOURS. Seuil, Párizs, 1978. 228.